

48 Ft

„Nem ismerék latin-amerikai költőt, aki hozzá hasonlítható szenvedéllyel fordult volna szembe a Szovjetunió XX. és XXII. kongresszusán megfogalmazott stratégiával, amelynek hatására az úgynevezett »szocialista tábor«-ban is a »kalandor«, néha a »háborús gyújtogatás«-címűt ragasztották azokra, például Che Guevarára is, akik az imperialista erőszakra a forradalmi erőszak igazának hirdetésével és vállalásával feleltek. Mindezt nem politikai témák megvitatásával fejezte ki, hanem legfelsőbb világának, költői Én-jének hiteles megszólaltatásával. Látszólag olykor anarchista hang az övé. Ami csak látszólag az. Valójában a kétségbeesés örvényeibe hulltan vállalja a magányos lüzado szerepét.”

Simor András

VÍCTOR VALERA MORA

Első számú álom

VERSEK

Z-füzetek/71

VÍCTOR VALERA MORA

Első számú álom

VERSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/71

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

**A válogatás
Víctor Valera Mora *Obras completas* című
verseskönyve alapján készült
Fondo Editorial Fundarte, Caracas, 1994**

A verseket fordította és az előszót írta SIMOR ANDRÁS

Készült a Magyar-Kubai Baráti Társaság támogatásával

„Nem ismerek latin-amerikai költőt, aki hozzá hasonlítható szenvedéllyel fordult volna szembe a Szovjetunió XX. és XXII. kongresszusán megfogalmazott stratégiával, amelynek hatására az úgynevezett »szocialista tábor«-ban is a »kalandor«, néha a »háborús gyűjtogató« címkét ragasztották azokra, például Che Guevarára is, akik az imperialista erőszakra a forradalmi erőszak igazának hirdetésével és vállalásával feleltek. Mindezt nem politikai sémák megverselésével fejezte ki, hanem legbelsőbb világának, költői Én-jének hiteles megszólaltatásával. Látszólag olykor anarchista hang az övé. Ám csak látszólag az. Valójában a kétségbeesés örvényeibe hulltan vállalja a magányos lázadó szerepét.”

Simor András

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

VÍCTOR VALERA MORA ÉS A HATVANAS ÉVEK LATIN-AMERIKAI AVANTGARDE-JA

Víctor Valera Morát hazájában, Venezuelában a hatvanas évekbeli avantgarde utolsó mohikánjaként tartják számon. 1935-ben született Valerában és negyvenkilenc évesen, 1984-ben halt meg Caracasban, szívinfarktusból. Verseskönyvei életében kis példányszámban és nagy szünetekkel jelentek meg. 1961-ben látott napvilágot *Az igaz katona éneke* című kötete, amelyet tíz év múlva követett a *Puskagolyóként ébredtem* című, majd egy év múlva egy két versből álló füzetke, a *Fél lábammal a kengyelben*. Életében még egy könyve jelent meg, a nagy feltűnést keltő, díjnyertes *70 sztálinista költemény*, 1979-ben. Utolsó könyve, *A versírás nevetséges művészetéből* posztumusz kötet maradt.

A latin-amerikai költészet legutóbbi nagy korszaka egybeesik a földrész függetlenségi mozgalmainak fellángolásával, a kubai forradalom győzelmét követő gerillaharcok időszakával. Ám helytelen egyszerűsítés volna, ha pusztán társadalmi-politikai hatásokat, azok közvetlen tükröződését keresnénk olyan költői megnyilvánulásokban, amelyekből máig századunk kiemelkedő jelentőségű költői életművei jöttek létre.

A latin-amerikai lázadó költészet hangja már az ötvenes évek második felében kialakul. A kubai Fayad Jamís például Párizsban írja *Hidak* című kötetének verseit, néhány évvel a kubai forradalom győzelme előtt, amelyekben Apollinaire hatása a kubai hermetizmus megújított formai eredményeivel ötvöződve szólal meg egy olyan költő világlátásának tükrében, aki a Harmadik Világ fiaként él Európában. A nicaraguai Ernesto Cardenal műhelyében 1954 után a *0 óra* érlelődik, ez a korszakos jelentőségű verskompozíció, amely hazája újgyarmatosításának, Sandino Egyesült Államok ellen vívott szabadságharcának és a Somoza diktátor elleni 1954-es úgynevezett áprilisi összeesküvésnek, amelyben maga a költő is részt vett, mesteri összegzése. A *0 óra* 1960-ban jelenik meg, 1961-ben szervezi meg Carlos Fonseca Amador, Silvio Mayorga, Tomás Borge harcostársaikkal a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Frontot. A politikai és költői avantgarde Latin-Amerika belső fejlődésének törvényeire hallgat, a lázadás abból a történelmi kényszerből születik meg a politikában és a költészetben egyaránt, amely felismeri, hogy a földrészt fenyegető imperialista erőszakra választ csakis a népek forradalmi erőszaka adhat. Másként szólal meg azonban ez a forradalmi eltökéltség a politikai összegzésekben, és megint másként a költészetben. Mintha az utóbbi olykor megrendültebben fejezné ki a földrész nyugtalanító helyzetét, amely a hatvanas évek végére még nyugtalanítóbbá válik.

Latin-Amerika ugyanis végzetesen magára marad. Az Egyesült Államokkal kiegyezést kereső Szovjetunió nem rokonszenvez a kontinens lázadó gerilláival, és emiatt számos latin-amerikai kommunista párt szembefordul a forradalmi erőszak gondolatával, ami pártszakadásokhoz, a forradalmi csoportok kiválásához vezet. A Venezuelai Kommunista Párt például kizárja tagjai sorából Douglas Bravo gerillaparancsnokot, a Nemzeti Felszabadítási Fegyveres Erők (FALN) főparancsnokát. Heves vita támad a Venezuelai és a Kubai Kommunista Párt között.

Latin-Amerika költői közül igen sokan lesznek mártíriai a felszabadító harcnak. Mario Benedetti 1977-ben gyűjteményt állított össze az elmúlt két évtized latin-amerikai mártírköltőinek műveiből, és válogatásában tizenhárom ország huszonhét költője szerepel. A mártírköltők közt kiemelkedő jelentőségű alkotók is akadnak, elegendő talán, ha arra utalunk, hogy Guatemala eredeti hangú lírikusát, Otto René Castillót élve égették el a diktatúra zsoldosai, és hogy mártírköltő lett Salvador legnagyobb huszadik századi költője, Roque Dalton is, akit valószínűleg egy, a forradalmi mozgalomba beépített CIA szervezte csoport végzett ki, máig nem tisztázott körülmények között. „A hősök sohasem mondták / hogy meghalnak a hazáért / hanem meghaltak érte” – írta egy ugyancsak a fegyveres harcban elesett fiatal nicaraguai költő, és ez a három verssor hiteles összegzése a latin-amerikai lázadó lírának.

Ugyanakkor viszonylag ritkán jelentkezik a hatvanas évek latinamerikai avantgarde-jában a forradalmi és opportunisták közötti konfliktus költői megszólaltatása. Nem közvetlenül politizáló agitációs költészetre gondolok, hanem a végső soron válságos helyzet mélyen átélt költői megjelenítésére. Olyan költészetre, amely a maga sajátos eszközeivel méltó párja a korszakot híven tükröző *testimonio*-irodalomnak, amelynek világszenzációja Che Guevara bolíviai naplója volt.

Víctor Valera Mora képekben burjánzó-tobzódó költészetének központi témája viszont éppen ez. A népek és hazája felszabadító háborújával ő úgy azonosul, hogy brechti szarkazmussal utasítja el a revizionizmust:

*Mi tagadás ezeket a kommunistákat
a revizionizmus alaposan elcsúfította
Milyen szép volt például Gustavo
és most szinte reá sem lehet nézni*

(Mi tagadás ezeket a kommunistákat)

Nem ismerek latin-amerikai költőt, aki hozzá hasonlítható szenvedéllyel fordult volna szembe a Szovjetunió XX. és XXII. kongresszusán megfogalmazott stratégiával, amelynek hatására az úgynevezett „szocialista tábor”-ban is a „kalandor”, néha a „háborús gyűjtogató” címkét ragasztották azokra, például Che Guevarára is, akik az imperialista erőszakra a forradalmi erőszak igazának hirdetésével és vállalásával feleltek. Mindezt nem politikai sémák megverselésével fejezte ki, hanem legbelsőbb világának, költői Én-jének hiteles megszólaltatásával. Látszólag olykor anarchista hang az övé. Ám csak látszólag az. Valójában a kétségbeesés örvényeibe hulltan vállalja a magányos lázadó szerepét. Idézzük egyik legkétségbeesettebb versét:

*Azoknak akik az atomkeselyűvel ijesztegetnek
emlékeztetvén minket hogy a felszabadítási harcok
iszonyatos katasztrófát idézhetnek elő
én azt mondom itt van minden földi javam
három liternyi levegő tüdőkapacitás
fel évszázados szovjet bürokratizmus
és kétezer évnyi örökletes bűnök
következésképpen nincs sok vesztenivalóm
háború urai ami engem illet
megnyomhatják már a gombokat*

(Azoknak akik az atomkeselyűvel ijesztegetnek)

Költészete Latin-Amerika forradalmi magányát fejezi ki. Venezuelai kritikusai olykor eltúlozzák képeinek és hangvételének meghökkentő voltát, és kevésbé emlegetik azt, hogy mennyire markáns eszmeiségű költészet az övé. Egyikük például azt írja, hogy a *70 sztálinista költemény* cím pusztán a megbotránkoztatás céljából lett élete utolsó verseskönyvének címe. A versekben Sztálin neve valóban nem fordul elő, ám a kötet elején a következő mottó áll: „Annak emlékére, akit életében Sztálin József költőnek neveztek, és akit most, amikor a földben fekszik, különös új átokkal Volgográdi Jóskának hívnak.”

Víctor Valera Mora szenvedélyesen venezuelai. Népe felszabadító háborújával a 19. századi szabadsághős, a hajdani parasztfelkelések San Carlosban meggyilkolt vezetője nevében azonosul:

*Zamora a tűzvészben lovagol
és mi vagyunk ami bekövetkezik a jövődő lehetősége*

(Én igazolom ezt a háborút)

Figyeljünk fel az idézett vers utolsó szavaira: „a jövődő lehetősége”-kifejezésre, ami többször is visszatér Víctor Valera Mora költészetében. Telitalálat ez a kifejezés, a dialektikát ismerő és költészetében alkalmazó költő szava. Nem azt írja, hogy mi vagyunk a jövődő, nem ismeri az önáltató optimizmust. Egész megrendítő költészetével azt fejezi ki, hogy az elképzelt jövődő pusztán lehetőség. Meg lehet halni és sokan meg is halnak érte, ám nem szabad azzal áltatni magunkat, hogy mindenképpen, valamilyen tőlünk független törvénynek engedelmeskedve úgyis bekövetkezik. Verseit olvasva és fordítva, Marx Kugelmannhoz irt híres levelére gondoltam: „Nagyon kényelmes lenne persze világtörténelmet csinálni, ha csak azzal a feltétellel fognánk harcba, hogy az esélyek csálthatatlanul kedvezők. Másfelől nagyon

misztikus valami volna, ha »véletlenek« nem játszanának benne szerepet. Ezek a véletlenek természetesen maguk is a fejlődés általános menetébe esnek és más véletlenek ismét kiegyenlítik őket. De a gyorsulás vagy késlekedés nagyon is ilyen »véletlenektől« függ – amelyek között szerepel az a »véletlen« is, milyen a jelleme azoknak az embereknek, akik kezdetben a mozgalom élén állanak.”

V́ctor Valera Mora költőelődje a perui óriás, César Vallejo volt, aki négy évvel a *Szürrealista Kiáltvány* előtt, amikor Tzara, Éluard és Aragon is csak éppen beszélni kezdik az első világháború utáni versnyelvet, így írt egy perui börtöncellában: „Tagadjátok meg, épp ti! mindkét lábatokkal a Harmónia biztos fedezékét. Rúgjátok föl a bizonyos szimmetriát. Vegyetek részt a kés konfliktusában, a penge s penge közt folyó vitában, amely minden bajvívás legkanosabbikában vitatja el a tütől a fokát.” Könnyű volna szavak, nyelvi eszközök használatával kimutatni a Vallejo-hatást V́ctor Valera Mora költészetében, aki azt vallja, hogy az igazi költőnek agresszíven kell élnie, vissza kell követelnie a köszörűkövet, mert csak így válhat az idő a fenevad órájává és a kések gyönyörű dáridójává. Ezúttal azonban sokkal többről van szó, mint egyszerű költői hatásról. A kommunista César Vallejo az *Emberi költemények*-ben és a *Vedd el tőlem e kelyhet, Spanyolország!* verseiben ki-kihagyó lélegzettel arról készít leltárt, amiről a *Nagyon fáj* József Attilája, az alászálló emberi faj gyötrelméről. Arról, hogy óvakodni kell a jövődőtől ... Ezt a lelki magatartást éli át újra V́ctor Valera Mora 1961 és 1984 között. Az életet, a szerelmet veszi el, ha a jövődő lehetősége nem válik valósággá. Szenvedélyes, erotikus, követelő szerelmi lírája ezért nem különül el kifejezetten politikus verseitől. A Kommün védőinek hullahegyén haldokló szegény örült kiáltását idézi: „újra föl kell találni a szerelmet!”, és a szerelem számára ugyanolyan élet-halál kérdésként jelenik meg ezekben a felgyorsított montázs-technikával építkező versekben, mint a népek felszabadító háborúja. Apollinaire versíró módszere a század második felének gyorsuló technikáját követve alakul önála egyre zaklatottabbá, rögtönzösszerűbbé, meghökkentőbbé, ám a verseit figyelmesen olvasó mindig rátalálhat a belső összefüggésekre, a költő személyes vallomásaira, és arra az alapvető tényre, hogy verseinek mindig ő maga a főhőse, „aki a visszfények serblije mellé vizez”, aki a neki „rendelt biográfusra” ujjal mutat és ráüvölt: „kotródjék a frászkarikába ahol a történet elporlad”, aki „mindig különc volt”, „rosszul égő tűzvész váratlan röppentyű”. A furcsa képeket olyan ember írja, aki „hatszáz kilométer/óra sebességgel gondol végig mindent”.

A dialektikát, akárcsak a másik nagy előd, Rimbaud, költészetként éh át. Ebből származik másik nagy erénye. V́ctor Valera Mora szabadversei ugyanis hallatlanul tömörek. Egyedülálló tulajdonság ez a bőbeszédű szabadverset túlságosan is kedvelő századunkban. Azt igazolja, hogy az igazi avantgarde – legyen formatartó vagy formabontó, klasszikumot elutasító vagy klasszikumot modernné alakító – mindig a gondolkodás egy bizonyos formája. Egyvalami hiányzik belőle – hála istennek! –, a közhely, legyen szó lelki vagy világbékéről.

1985-ben fedeztem fel V́ctor Valera Morát Caracasban, akit akkor Latin-Amerikában is alig ismertek (neve Kubában sem volt ismert név), és verseskönyveit nem lehetett megtalálni a caracasi könyvesboltokban sem. Négy év múlva, 1989-ben válogatás jelent meg verseiből, elképesztő sikert aratva, még abban az évben új kiadást ért meg. 1994-ben már *Összes művei* jelentek meg Caracasban, és azóta a venezuelai irodalmárok költészetét *korszakhatárt jelző* alkotásként méltatják.

Az évekkel egyre nő, hiszen versei mit sem veszítettek időszerűségükből. Bizonyosságként álljon itt egy négysoros a nyolcvanas évek első feléből, amely kötetének mottója is lehetne:

A szocializmus nem létezik

*mégis messzire messzire száll
A kapitalizmus igen
és végezni kell vele*

(Az utópisták kalapácsa)

A győzni fogó

Üresen érkezel mohó fogak közt,
és a kenyerek öklözik a gyomrod,
és kegyetlenül megkínoz az éhség.

Üresen érkezel vad záporok közt,
a szomjúság királlyá koronázott,
s tovább éhezel még kegyetlenebből.

Üresen érkezel ügyes szabók közt,
és gúnyt űznek belőled a ruháik,
és követed utadon a mezítlent.

Üresen érkezel festett ajkak közt,
párhoz szerelem ragadna egébe,
és párodát keresed szerelemmel.

Üresen érkezel kitárt karok közt,
és a barát barátmód száll el tőled,
és barátságra vágyói, józanodva.

Üresen érkezel gyűlölködők közt,
és ellenséged tétovává tenne,
és erőt egy másféle napra gyűjtesz.

Üresen érkezel a vérrögök közt,
és testvéred megtagad három ízben,
és az állatot kémleled magadban.

Üresen érkezel a munkások közt,
s galléron ragad az állástalanság,
s elégedetlen vagy, mint soha eddig.

Üresen érkezel a holdtölték közt,
paraszt vagy, elaltat a derékfájás,
és jelszavad kaszáját élesíted.

Üresen érkezel az új zászlók közt,
és a nép megmutatja neked arcát,
és holnapodért csatázva csatázol.

Egy lány kétségbeesve megérkezni vágyik

Egy magányos lány egy végállomáson,
este kilenc óra múlt, és ő a nyugalanság foglya.
Ő nem tud egy helyben állni.
Ő kerítés mögé úzött macska.
Szemből vagy oldalról nézvést a félelem azonosítja,
mert ő tengernyi mozgás.

Talán nem olvasta a lapokat, ahol kerestetik,
de száján, mellén, lábai közt
és csípőjén, a tisztán,
mohó fogak harapását érzi,
a libidótól tüzelő szomorúak viharzó pillantása az.

Egy eszelős ország fővárosában él,
ahol papír kereszténydemokrácia uralkodik,
ahol ki lett átkozva a férfi és legtisztább részeit
a bűnbocsánat kegyelmére bízták.
Amikor kimegy az utcára és nekivág a napnak,
amikor a hold és a holdat tartó éj fekete rongya
odafentről a városra ráhull,
a záporozó vizektől
az ő éhező és riadt szíve szenved.

A költészet is őerte virraszt,
hogyan az éj lehulltával
félelem nélkül érkezzen haza,
aludjon békésen és legyenek gyönyörű álmai.
Egy napon a szeretők szeretnivalók lesznek.

Ahol... a hajnal gerillái

A szerelem nem gyűl ki a fényes éttermekben
és az elsötétült mozitermekben se.
A szerelem nagy és kis multságokra nem jár,
fényűzést, divatot, gyors autókat nem ismer.
A szerelem nem szólal az égből lehullt szóval,
és templomok hajóját nem ő támasztja meg.
A szerelem virága nem nyílik dermedt húsban,
még kevésbé a bankok, zálogházak vidékén.

Csakis a teljes ember szervezte szabadító
harcokban találsz őrá,
a munkások napján boldog szerelem ébred.
Ő tisztítja temeltesd a puskát,
erősíti szíved illegális találkán,

vagy a molotov koktélt megragadja:
akit az első sírás el nem erőlténít,
válaszd asszonyodul és harcod igazául,
legyen zászló, gyökér, fellobbanó láng.

A szerelem ötágú vörös csillag.

Én igazolom ezt a háborút ***(részlet)***

III.

Ők azt hitték hogy Ezequiel Zamora örökre bevégezte
teendőit
és kése és mértéket nem ismerő szíve követelése
az oligarchák békéjét nem dúlja fel soha többé
De nem mindegyik halott utazik csöndesen
némelyiküket bosszantja ha tétlenül tartózkodik itt
és makacsul követelődznek
és visszatérnek a népet új ütközetbe vezetni
és megvilágítják az ügyet mely az ő hiányukba öltözött
Nézzétek a halálra sebzett gerillát mindnyájunk apját
hogyan serceg az államszövetség utolsó széndarabkáiban
hogyan pattognak csontjai a földön
hogyan vetik máglyatűzre a férfi gyöngeségét
Nézzétek őt olajzöld színű egyenruhájában
hegyeken és utcákon félelmetesebb
mint akik ma ölnek és kezüket mossák
és meggyónnak az ünnepnapokon hogy bűneiktől
megtisztuljanak
Mi több szentigaz és köztudott
hogyan a San Carlos-i vég
rossz végzetű játszma vége volt
de elfeledték eltemetni éber halántéka lüktetését
Zamora lovagol urak
a nép fogai már
királyságtok falait szétrágják
és nem a tegnapi mezítelen nem is a süket nem is a vak
többé
ma zászlót emel költői vannak szervezett puska védi

Arassátok le a vihart amit a széllel elvetettetek

És az egyenlőség testvériség szabadság amiről az
Alkotmány beszél
olyan falat lesz számotokra hogy a szemetek kifordul tőle
Mert belefáradtunk már annyi nyomorúságba és cirkuszba
és végzünk a világ létező állapotával a fejébe golyót

eresztve

Amit úgy hívnak Természeti Jog
halotti lepletek és sírotok lesz döntésünk szélörvénye alatt
mert tudjuk merre fordítsuk a puskát
és a vakmerőség rokonunkká avatta a dinamitot
Búzlík már a parlamentáris demokrácia
mint égetett kénből felszálló jósjel
a zendülés karvalya a tüzek fölött kering
és várakozik ott várakozik
és lecsap és megismeri földi maradványaitokat
a jóvátétel napján a fölszentelt fegyverek előtt
Nyissátok ki rettegő kapuitokat oligarchák
mert tiveletek békét nem kötünk

Zamora a tűzvészben lovagol
és mi vagyunk ami bekövetkezik a jövőendő lehetősége

1963

Masseratti, 3 literes

Hatszáz kilométer/óra sebességgel gondolok végig mindent
nincs békém se nyugalmam és mondom végiggondolok
mindent
hagyom hogy elragadjanak kedvemre van ami történik
velem
a fenevad aki vagyok a székesegyházak fölött szimatol
roppant hetyke vad szájam
iszonyatos ajtókat tép fel és zár be
álmaim mikrofelvevőgépe
ostromlétra fáklya meghódítani fölégetni az új Babilont
föntről és lentről a kaszinót megrohamozom
ma éjszaka a tetőkön alszom hogy senkit se hozzak hírbe
mellesleg vizelek egyet az írók parkjában
kívülről és belülről irányítjuk magunkat
január szvetter nélkül közkeletű divat az állógallér
semmit se ránt földre a saját súlya legkevésbé a
szerencsétlenséget
a sebességet illetően egyedüli vezető vagyok
aki messziről és azonnal meglátta a zűrzavart
ismerek istenségeket akiken kacagok
íme itt a férfi akinek nem volt kalapja és kénytelen volt
kalapozva dolgozni és meztelen asszonyával menni ki az
utcára
a nővel a fején és a megállónál természetesen legjobb
barátjával

találkozott
amaz megkérdezte tőle

„ez nem Héloïse!” és ő válaszolt
„nem az de talán nem feltűnő a különbség” és a jó barát
felelt
„valóban nem feltűnő”
és amikor a hivatalba ért botrányt csapott és azután
lehiggadt és bizonyos idő múlva
elküldte hogy rendbehozzák oda
ahol csattokat készítenek kalapokat terveznek és kibélelték
belül vörös tafttal és derekára
ragyogó szalagot illesztettek
és mondani se kell egzotikus madártollakkal is feldíszítették
és mert komolyra fordult a dolog tudja a fene és annyi volt
a nyomorúság

hogyan megfélemezte róla
és szögbe akasztotta asszonyát és elment
Mint minden délibáblátó aki túlbecsüli magát nem
számíthatok

irgalomra
amit mi még nem láttunk nem elefánttemető
se kísértethajó se tavaszi áldozat
az egész csupán egy masseratti három literes
ormótlan gép
turbinák halódó haláltusája
jobb ha elhozza magával az Orfeo számára írt szonetteket
mennyi ideje már hogy a nagy költeményt írja
benevezni azután az utókor fődíjára
ahol a költők azért epekednek hogy az idő ne ölje meg őket
fordítva veszem föl a felöltőt és fütyörések
nézzétek azt mondtam felöltő
azt mondtam kényszerzubbony azt mondtam inzulin
azt mondtam metrasol
de ne nézzetek így nem mondtam azt munkaterápia se
félszemű

kakas
dühöngő vágyaim nem a még sosem látott titkokra
vágyakoznak
sem cégvezetők számára készült ekonometrikai
szakkönyvekre
kormányrúdra főtengelyre van szükség
magas oktánszámra akkumulátorsavra
azt mondtam Cecíliának hogy világnyi víz
sem áradhat hosszú és szép lába elébe akadályként
csavaranyákra van szükség finom menetű csavarokra
ezüstsínű kocsikra és ellenálló kardámtengelyekre
fenébe az akadémikusokkal a csalánevőkkel
most kezd el Che az ő háborúját
arra van szükség hogy hegységbe öltözzünk
legyünk fölkelők vagy emlékiratok nélküli halottak
nyeljetek le engem a sörrel szerelmem osztriga vagyok

vérem vére
szerelem szemed leltározó pillantása láttán
szerelem anélkül hogy megértenénk hogy ketten lehetünk
csak

közel

egymáshoz
szerelmem rendezd el a különlegeseknek alig tetsző
papírlapokat
és ülj repülőgépre az elveszett paradicsom repülőterein
szerelmem akit nézek szállj egyenest a nappal a visszatérés
vágya

nélkül
a mindent oldó szélben
A vén Origenész szerint
gömbformában gördülünk a világba
az én problémám más mire jó a költészet
valamennyi jenki kurva
meg kell ölni őket akárhol legyenek is
nem tudok konfliktus nélkül élni
ma reggel arra ébredtem hogy örült módon beleszerettem
Észak-

Koreába
atomrobbanást akarok
túlontúl sokat dolgoztunk az isteneknek
a gomba vakító fényénél dolgozzanak végre ők
a lehető leggyorsabban kihajítom a házat az ablakon
a bölcs büntetőjogász szerint a csinálni ige korlátlan hatályú
énekelhetünk táncolhatunk írhatunk olvashatunk
és rabolhatunk is csalhatunk nőket megerőszakolhatunk
sértegethetünk

ezt meg is cselekedjük híveim
én a nőket hadifegyverekké alakítom
ők aztán döntenek szédületes sebesen
a parancsnok az északkeleti partokon érkezett meg
kedvenc italom egy rész
vodka egy rész gin egy szelet citrom
ebbe a pamfletbe beletörnek a fogaim
életem egy fityinget se ér
mohón habzsolok fel minden dolgot
arcom a tájat megvadítja
a költészetben ünneplem magam
mint aki menyegzőjét késsel ünnepli meg
kimondtam és fönntartom
mindenki távol van mindenkitől
mélybe merültem
sokba kerül eltartani egy keselyűt
érthetően elmagyarázni
életetekhez hogyan érkezik majd el a jövőndő
kimondani megjósolni mélységes mélyen elmélyíteni
mindig a mezítlen végtelenségig

az én szívem vakítóbb
 valamennyi napnál melyeket a föld elnyelt
 Nem megyünk moziba megnézni az isten szolgájának életét
 világos hogy trujillo államban isnotuban született
 és hogy mégvalaki ebből az államból való
 mi az ördögöt csinál ez az úr itt
 erőtlenné tesz a nagy falu sovinizmusa
 hé gerillák
 az igék ideje semmit sem számít már nekünk
 aszerint amit felmértünk láttunk és mérlegeltünk
 rettenetes napok jönnek
 aki sírni akar mint egy fölszentelt jámbor
 kezdjen sírni
 én buborékban táncolok tam-tam-tam
 ma levelet kaptam szerelmemtől szerelmem érkezöben
 kicsinyke jegyzeteket írok mert ez a haláltusa nem a máé
 ez a haláltusa nem a felszabadító fegyverek öröksége és
 gyermeke
 a venezuelai halál már minélkülünk való
 buta halál
 tiltakozás fizetség papírrongyok nélküli halál
 a hatalmasok árboacán feszülő halál
 megszokhatatlan régi rossz szokás
 óriási keselyű aki a szegényeket élve falja fel
 büszkeségünket senki sem veheti el tőlünk
 halálunk lenyűgöző tisztasága az
 és ellenségünk erőszakos halála úgyszintén
 megtanultunk ölni prédára ugorva
 hosszan beszélünk az agyalapi mirigyről
 erről az agyunk trónusán ülő ismeretlen zsarnokról
 ki kell vetni magunkból hogy a zűrzavar teljes legyen
 meg kell találnunk az ajtót meg kell töltenünk vízzel a
 szobát
 még ha odabent is hagyjuk a rendet az alrendet a fajtát
 az emberi nem mai formáját
 mélyebbé kell tennünk az utat hogy járassunk rajta
 ne feledjétek hatszáz kilométer/óra sebességgel haladok
 a labirintusban
 a villám cikcakkos gyökeréig minden álom gyökeréig
 háborodottak vagyunk de nem ezért bővelkedünk butákban
 ezért mondtam ki mindenki szavát félbeszakítva
 még nem láttuk eszelősen pörögni az országot
 mesterségemet üzöm
 ki pihenhet meg egy levél élén
 a puskaaporos hordó puskaaporos hordó
 világos mondják a szakemberek mi más is lehetne
 én pedig azt mondom keríték egyet hogy a létező
 törvényeket
 a levegőbe
 röpítsem
 az ember benne van minden ijesztő balhében ebből nem

szerez

osztalékot

ugyanazon a helyen élek sokan szívesen látnának
fakoporsóba

öltözötten

ma szítáló levegő vagyunk de holnap

a férfi előre tekeri derekát

balszeme szemhunyorítás nélkül csúszott végig a földön

mondom szemhunyorítás nélkül a férfi nem a szem még
csak

az

kéne

aztán megragadta óvatosan a helyére tette

azonnyomban meghalt a rémülettől háttal állt és belülről
látott

történelemre ha vágyói csináld meg te magad

kormányrúdra sürgető szükségünk van

az új év legragyogóbb híre

a vietkong kommandók offenzívába kezdtek

parancsolnak még valamit

megszámlálhatatlan személy részére egy báránycomb

vagy fiatal borjúból 2 és fél kiló

60 gerezd foghagyma egy pohár rum

két tized liter igen édes fehér bor

egy kevéske disznósír és bors

ha nekikezdünk hajnalban szürkületkor ne aludjék ki a tűz

a legrettenetesebb sakktábla körül

századok készítette vacsorát vacsoráznak

foghagymás comb epheszosi Hérakleitosz módra

aztán a legvörösebb vörösborban készült pisztrángok

fölszolgálандók zászlóink fényénél

állandó csatában élünk

mindenki maga alakítja sorsát

az ember útra kél ütésekkel oszt és kap

hátrahagyja a mondattant a városlakó kötelezettségeit

víz és hal egy időben

pusztítsd el amit csak tudsz hogy ne te legyél az elpusztított

arra kényszerítenek hogy tarkónkon pisztolyok párás
lélegzetét

érezzük

és hogy senki se aludjék nyugodtan

ó ez a szerelem a népek háborújáért

a megsértettek kijelentik majd hogy ez nem költemény

igazuk van talán altatódal

most már tudom hogy tökéletesen bolond vagyok

de vége az éneknek vége az ámításnak

az énbőlőlem kiszálló szó hideglelés

itt ez marad

fölkelek és beindítom óriási három literes masserattimat
szélrohamként száguldók fejemmel a falnak
azután másik pokolba

1968

Első számú álom

Az álmok ugródeszkájáról
könnyű a végtelenbe ugrani
és az ész meg az esztelenség egyaránt
kigyújthatja vagy leolthatja a holdat
és a félszeműek elvarázsolt hercegek
és az idióták beiratkoznak az akadémiákra
és az ügyeskedők misztikusok lesznek
és a púposok hátán a szépség
eltolat mint törött üvegű vonat
és nincsenek városfalak
és a rabok kirepülnek a börtönökből
és az árulók a gyávák a megalkuvók
jó egészségnek örvendenek
azt magyarázzák hogy ha más idők volnának
ők talán egy napon de nem most
és a vágyak hadovák
néha az álmokban rettentő viharok tombolnak
és az istenek és a dühöngők mint kölykezett kutyák
a halál királyságáról vitáznak
és az éhezők szája az égbolt
és rohammal szerzik meg az éttermek füstjét
és a kegyetlenek léteznek és nem léteznek
és a hatalmasok rákja sohasem alvó szem
ez itt nem tündérország
a kislányok nem játszanak babákkal
a kisfiúk álmok sárkányait eregetik
és akik semmit se tudnak és akiknek semmilyük sincs
és akik arról álmodnak hogy nem hagyják magukat
mert itt kél fel a nap
és fölébred az elnyomottak puskájának csövén

Tiszta mesterség

Hogyan megy egy asszony aki éppen szeretkezett
Mire gondol egy asszony aki éppen szeretkezett
Milyennek látja mások arcát és mások milyennek látják az ő
arcát
Milyen színű egy asszony bőre aki éppen szeretkezett

Hogyan ül le a székre egy asszony aki éppen szeretkezett
Üdvözli barátait
Arra gondol hogy más országokban havazik
Meggyújtja és végigszívja cigarettáját
Meztelenül csavargatja a fürdőszobában
a hideg vagy a meleg víz csapját
Vagy mindkettőt egyszerre
Hogyan térdel le egy asszony aki éppen szeretkezett
Azt álmodja hogy a boldogság hajóút
Visszatér a gyerekkorba vagy a gyerekkor előtti időbe
Folyókon hegyeken síkságokon otthoni éjszakákon vág
keresztül
A nap alszik alvó szemén
Szomorúan boldogan szédülten ébred
Gyönyörű asszonyi test
mely nem volt engedelmes se kedves se bölcs

Mindig a háború

Minden messze van attól hogy végleg elmerüljön
a bárka és az új próféták
jóval a víz színe fölött lebegnek
élünk
Tovább harcolunk
Nehéz a boldogságot megragadni annak
aki csőrében olaját hoz
hírmondóként ne jöjjön a tűzvész elé
Az örömet
szakállas sólymok röpitik alá a hegyekből
romlatlanok és velük érkezik a fölszabadítás
Messze vagyunk
A pamflet és az azonnali következtetések az én eszközeim
A költészetben ünneplem magam
mint aki menyegzőjét késsel ünnepli meg
Háborúban álló országom leghívebb testamentuma az
enyém
Egy napon fellobog majd életem tüze
Az aranypatkány nyugtalanul ugrál üregében

1964

Élő vörösben

Mert sohasem voltunk boldogok
semmilyen szerelem
sem tudott minket gyöngédekké tenni

de az ok miben keresendő
Talán délkelet passzátszelei a vétkesek
amelyek a szárazföld kinyúló bőrét söprik
tagadom az ilyen hiedelmet
Talán csenevész volna három fája a vérnek
köpök és nemet mondok efféle rágalomra
A rendszeres éhezés a megalázó kutyafalka
taszít minket a legiszonyúbb nyomorúságba
Ha tegnap kicsinyek és zavarodottak voltunk
ha meggyaláztak minket
ha négy év tűz elég hogy emberekké váljunk
akkor mi vagyunk az igazak
és örültség istenhozzádot mondani a fegyvereknek
amikor ezen fegyverek akaratából
juthatunk magasabbra
mint a despoták koronája
1964 szeptemberében
Venezuela törzse élő vörösben pattog
és harcoló elvtársait üdvözli a költő

1964

Mindig vasárnap

Ő akit egy tetovált sasról ismerni fel
és a fogai közt sziszegő füttyszóról
megfogja lábunkat
és cipőpasztától foltos fénylő rongyokat lengetve
abbahagyja a fütyörészést és magyarázkodásba fog
„nem könnyű kifényesíteni
egy elefánt hátát de én meg tudom csinálni
A cipőtisztításnak megvan a maga technikája
uralkodni kell a kezeken így
ismerem a mesterséget és éppen eleget keresek hogy meg ne
haljak
de nem eleget a teljes élet hiányzik nekem
nézze uram egyik nap egy kék kocsisüvített el itt eszelősen
és a fiúk akik rajta voltak kilőtték gépfegyvereiket
az őket üldöző rendőrautókra
Akkor a mellemhez szorítottam a lábát
a földre vettem magam de nem voltam a földön
a kék kocsin ültem löttem a rendőrökre
Később megtudtam hogy a fiúk a FALN fölkelői voltak
azért beszélek így magának mert tudom kicsoda Ön
az iskolai szünetben együtt játszottunk »vonatosdi«-t
Ön nyilatkozott a kormány ellen
ahogy mondtam
eleget keresek hogy meg ne haljak
de az életet nem találom

Érdemes megkeresni ahogyan a terroristák”

A lét és a tudat

Megkérdeztem a filozófusokat mi a lét
és a filozófusok kitérő választ adtak
Megkérdeztem a szent atyákat
és a szent atyák hasonlóképpen feleltek
de szájuk közben keserű vigyorra torzult
Azután beszéltem valakivel
akit élve vagy holtan keresett a rendőrség
azt mondta nekem Vagyok
A jövőendő lehetősége vagyunk

Az üldözött

Egy másféle Midasz király
Mindent amit megérintek vagy ami engem érint
összezavarok
késsé köszörülök
Vállamon kegyetlen követ viszek
1967 Venezuelájában a halál a legkevésbé súlyos
ami velem megeshet
Vadak üldözöttje vagyok
és minden felelőség az enyém

Még meddig

Még meddig kiáltsam ezeknek
Hogy a király és a királyné föld alatt fekszik
Még meddig kiáltsam hogy nem adom oda jelzálóba
álmaimat
Még meddig kiáltsam hogy javíthatatlan vagyok
Még meddig kiáltsam hogy nem mondok le tetteimről
Még meddig kiáltsam hogy semmit abból ami nem az
enyém
áruba nem bocsátók és nem tűröm hogy valamilyen barom
elvágja

a

kötelet
Még meddig kiáltsam hogy teljesítem kötelességemet a
viharban
Még meddig kiáltsam hogy nem igényiek jövőt

Még meddig kiáltsam ezeknek hogy megvetésre méltóak
Még meddig kiáltsam hogy azokkal vagyok
akiknek nincs egyetlen igazuk mert tengernyi igazuk van
Még meddig kiáltsam hogy sohasem vetem le fölkelő
köpönyegemet
Még meddig ha kártyáimat mindig kiterítettem az asztalon

1967

Szüret idején

Alászállsz mint párzó sirály
A legalsó lépcsőfokon
csókoltuk egymást reggelig
Azután óvatosan indulsz fölfelé
nehogy összeütközz a holddal

Három festészeti korszak

Botticelli nem ismert téged
és a szenvedélyes Modigliani
sem fedte föl meztelen testedet
Én a te szemedben rejtőzöm el

Piros lámpa

Él-hal a Mercedes Benz
legutóbbi márkájáért
Szeme e szép kocsik után lohol
Egy napon a halott Mercedes Benzekből
fölszáll egy hatalmas roncsolt vasmadár
és elviszi mindörökre

Életünk napjai

A nyomor folyójának fekete vizein
add nekem karvalyharagod Lope de Aguirre
Tápláld gyűlöletemet az imperializmus
és átkozott hazai lakájai ellen
Tüntess ki érdemrended igazával

Add nekem törhetetlen hitedet
Add nekem késed ragyogását
Adj innom hatalmas tüzedből
Iszonyú robbanásra vágyom
Rettentő máglyára éhezem
Nyeljen el a föld és hányjon ki magából
Nincsenek új énekek
és én a te elárult ügyedre esküszöm
nem látok más szemekkel csak a vihar szemeivel
nem dicsőítek más szíveket csak
a lázadók szíveit mindhalálig

Nézz és kapj el egy repülő csillagot
(részlet)

KETTŐ

Amikor Felipe Feroso herceg
fejedelmi hintója lépcsőin lefelé lépkedett
mindegyik fehér ló elnémult
uruk komor arcéle láttán
ÉS SZEMED LAURA MAGASABBRÓL FÉNYLIK
MINT A HÓFÖDTE HEGYEK AHOL SZÜLETTÉL
ÉS AHOVÁ NEM AKARSZ VISSZATÉRNI
Felipe Feroso húsz éves volt
és minden öröme egy öreg tűzárus
egyetlen lányának kibontott hajában
fészkelte
ÉS AZT MONDTAD NEKEM HOGY A KÖD
ÉS A PENGEHIDEG
SZEMED MEGSEBEZTÉK
SZEMED AMELY CSAK A TENGERPARTON SZABAD
Granada ostroma után
feketébe öltözött lovagok
hozták a király halálhírét
és a vigasztalan szívű trónra lépett
nevéből el sem véve hozzá sem téve semmit
SZEMEDBEN ÚSZIK A FOLYÓ NEVE
AHOL AZ ÁLMOK ELMERÜLNEK
és eljött a nap
amikor mórok és kegyetlen angyalok seregétől
sötétlett a királyság ege
Felipe híveitől támogatva
bátran verekedett
de a gazdagok erősebbek voltak
mint a föld szegényei
és megadta magát és elszelelt
az Atlanti-óceán szelein keresztül

ÉS HÜTLENSÉGRE KÉSZÜLŐ SZEMED
ÉS A SZARVASOK NAPJA SÜT KEZÜNKRE
1567-ben Felipe ideért és megalapította
Caracas eme városát
és emlékét a falakra és a hidak kövére véste
ÉS A HAZATÉRŐ UTAK ÉS A JAZZ
ÉS A SZEMED LAURA ÉS A BOLOND KÖLTŐK AZ
ESŐBEN
ez a története Felipe Fermosónak
aki herceg és király vala
és senki még én se mondhatom bizonyosan
mikor kél fel a nap
a legszebb trónja fosztott költő szakállán
ÉS KEZDETÉT VESZI KIRÁLYSÁGOM
MELEG ÉS MÉLY SZEMED KÉT DOMBJÁN
TÉRKÉPÉN A LÁNGOLÓ KONTINENSNEK

NYOLC

Könyvem és szemedet egy vitathatatlan
igazság ejti rabul
A SATNYULÁS ÉVEIBEN A DOLGOK ÉS ÁLLATOK
INKÁBB EMBEREK MINT BIZONYOS SZEMÉLYEK
Mostan szerelmem ne feledd
az életünkre kirótt ítélet szavait
„büntetése pártellenes tevékenységének következménye
mert a párt tönkretételére tört
mert a pártot egy fegyelem nélküli
marxista-leninista arculat nélküli
amorf apparátussal akarta helyettesíteni”
SZEMEDET ÉS A FÖLSZABADÍTÁS FEGYVEREIT
A VIII. PLÉNUM NYOMORULTJAI ELÍTÉLTÉK

1967 eleje

Levelek egy vén Narkisszosznak

1.

Jaj, Narkisszosz
apró bolondság az élet
és rendbe tenni olyan prózai
hogy csak a szegény ördögök
merészelik nem ám te
akit az édenkertből ide loptak
hogy oboa-hangjegyek és izzón izzó
lótuszvirágok között éljél
ki még elúzve és vissza sosem térőn is

másféle anyagból való vagy
ráadásul neked
eszelsz szépséged nélkül a lét nemlét
mert az élet jaj, Narkisszosz

2.

Az élet kemény
dolgaidat finomkodva eszed ki
és a hang zsalugátereit ereszd le
csak a szükségesről szólj
hogyan komplikációkat ne okozz
hogyan érzékenységeket meg ne sérts
hogyan a nyereség érdekeit alá ne ásd
Váltsd le a villámok őrségét
hogyan a vihar ki ne törjön

3.

Ne fáradozz
a hét csillagú zászló
ragyogó 51. csillag lenne
a jenki kalózok rongylobogóján
Alázatos lakáj azután
mit számít egy csillaggal több a birodalomnak
csak azt ne mondjuk
mit számít egy csíkkal több a papírtigris bőrén
mert pamfletszerű és a nép megérti

4.

Ne játszadozz a szeretők
a tört szárnyú szeretők
a pária szeretők szívével
Ne bujtozkodj a szeretők haragját
a narcisztikus és mesés Country Club tornyainak látványa
ellen
nehogy megöljék a Country szerencsefiát
és teteme meg a dühítő golfpályák gyepszőnyege fölé
ültessék el a gyöngédség fáját
fáját az új rendnek
a megosztott boldogság diktatúrájának

5.

Vitasd a föld gömbalakját
mivelhogy csak a te két szemed két gömb

és maszturbáló szíved gömbölyű
a tüzek csillaga
csöndesen ég a mindenség közepében
Semmi sem mozdul létednek
alatta sem fölötte

6.

(expresszlevél)

Tagadd a dialektikát
Tagadd meg Franz Fanont
Sértegesd Fidelt szépséged eszméjével
hiszen a te királyságod nem e világról való
Szállj fel és ülj le az atyaisten jobbján
a föld és az ég mindenható teremtője ő
de nem a tűzé
az olvadás és a madarak
a nyomor kék kutyáinak teremtője ő
Bárcsak tudnám én
Jegyezd fel
Ne turkáljunk az isteni szeretet tanításában
az értéktöbblet paraboláját keresgélve

7.

Minek megmutatni az elnyomottaknak
hogy méltóságuk csúcsa a hegy
fölemelkedésüké
emberibb idejük orma
és hogy a városi ruhás ifjoncok
vörös jelű karszalagokkal
fölégethik az életet és újra kitalálhatják

8.

Abszurd és unalmas
napokból és csillagokból emelni városfalat
az ember és harcai védelmére
ugyanakkor ismételtetni a végtelenségig
„habzó vágyban ünneplem magamat
mint megtisztított s egyetlen istenség”
ha ez költői
ellenállhatatlanul költői
akkor
legyetek elnézőek a költészet iránt
és virrasszatok tovább a fekete vizek oldalán

9.

Arra táncolj amit játszanak neked

10.

Táncoltál
hivatalosan elismert vagy
szépséges könyvekben nyomtattak ki téged
ünnepelnek köröd költői
a város és a nemzet nagyjaként
nyugodt a lelkiismereted
hiszen a sors semmit sem változott
gyalázatos a többiek számára
Narkisszosz
már meghalhatsz egy ünnepi ódában
hadd szülessenek újjá emléked fölött
a rothadás ragyogó tájai

1964

Éji levél Maria Kropéhoz

A nap bizonytalan
a tüzek ragyogását másvalami gyújtja ki
Dél falvaiban csupasz a levegő
és társnőm aki velem vándorol szétfoszlik a ködben
A férfi mielőtt útra kél bogozza ki dolgai csomóját
Ez a csörgő kulcs a roppant ládáé amelyben
elődjeim papírajai röpdösnek
itt nincs fekete farkas se rabszolgabilincs
nincs pázsit se vadászsólymok
Későn érkezünk nem kell nekünk a száanalom
italának keserű kortya
szüleim nem voltak merészek
nem vetek a szemükre semmit eleget szenvedtek
Kuba sem volt még szerelmes sün mint ma
Minden másféle
mióta élek ismerem magam óriási méretű ingbe bújva
ha azt mondják nekem tedd ezt vagy azt amihez kedvem
van csak

azt

teszem
a családi vesztőhelyen mézédeseen fogadnak
frissen vágott muskátlik köszönését hozom
uraim tiszteletre méltó apa és anya mesés nagyra becsült
óceánjárók
szerencsét próbálok vakmerően megkérem a lányuk kezét

ha megtagadják tőlem levágom fejemet botrányt okozva
 aztán a stadionba megyek ronda ruhában
 élek és senki se dughat ládába engem
 aki önmagában befelé indul és a szívét
 izzé-porrá zúzza foglalkozzék inkább másféle ügyekkel
 Kétségkívül
 leánya rossz kezekbe került
 még nem sziszegett a bűvöletbe ejtő kígyó
 ám az eső már a bengálitűz fenevadjának üvöltése
 Ha tudná hány szerelem halott lepedője tornyosul életemen
 Ez nem az a város ahol asszonyról álmodom
 akinek a blúza borókavirág
 mielőtt elmegyek az utolsó lépcsőfokra leteszek egy csokrot
 Asszonyom ha ön ismerné Méridát azt mondaná hogy
 Sodorna
 szúzi tiszta
 a megmentett lélek nem mennybe száll
 itt a súlyos méltóságok az uzsorakamat mellől gördülnek az
 égbe
 Ha leánya máshová téved itt minden égni fog
 eszpartófüből sodort kötél
 avarra lehulló elmeszesedett életfa
 ahol hihetetlen ott is vannak kék szemek
 senki másért csak magamért szólok hevesebben
 világosabban
 kapcsolatam bármilyen gyönyörű asszonnyal lett legyen
 arra kényszerít hogy zsoldos legyek
 ezért mondom hogy leánya rossz kezekbe került
 hogyan is magyarázzam meg annyi ideje foglalkozás nélkül
 nyilvántartott lakóhely nélkül álmatlanságtól mégse
 szenvedve
 hidegben esőben mindig becsapják orrom előtt az ajtót
 meztelen vágyamat ölelve ébredek a füst beborít
 nappalom tamarindusfa éjszakám zöldséggel körített rizs
 tűnjön el innét azonnyomban mert én krónikus éhségben
 szenvedek

Cristóbal admirális első elragadtatott pillanata óta
 üres gyomorral vágyakozom összefüggéstelen dolgokról
 beszélek
 nevetek ahogyan egy diplomata nevetet amikor hideg
 zuhanyként

éri valami
 ugródeszkákról fojtom vízbe kínjaimat
 azt mondják ezekben a napokban szabadon jár a sátán
 miért jövök ide miféle veszett ügy nevében
 bennem túl sok a gőg túl sok a büszkeség bennem
 és megdöbbszent minden ami nyilvánvaló
 Mikor szempillámon robbannak fel a nők
 nincs ellentmondás a jövő lehetőség elvészett
 én nem vagyok földíjra kijelölt boldog családi fészket nem

csalódást és haldoklást ígérek csupán
 a hetyke szó a számból sohasem szökik el
 földet lapátoltam még szemem legbelsejében is
 de nem tréfálok
 vagy tréfálok mohón és mégis tovább élek
 Vitassa meg hát a családi tanács
 leánya esztelen választását
 ha én bezárkózom azért teszem mert nem akarok
 megszédíteni

senkit
 arcom kivénült boxolóé
 homlokom verítékével semmit se keresek
 nincsenek titkaim
 a Kommün védőinek hullahegyén
 egy szegény örült torkaszakadtából azt kiáltotta
 az eljövendő szíveknek: „újra föl kell találni a szerelmet”
 Végül is ne nyugtalankodjék asszonyom én úgy tudom
 egy háború sem tört ki még soha egyetlen anyós miatt sem
 fölgújtott fellegrákkal van telistele a történelem
 értse meg hát nem önnel van bajomd
 Azt akarom hogy fogjunk kezét mindenképpen úgyis
 elmegegyek

hamar
 így volt így lesz így végzetes és kegyetlen és gyönyörű
 esztelen volnék ha nem őrizném meg a szerelem hatalmas
 aranytömbjét
 legyünk pontosak az utolsó ítélet órájakor
 holnap kézikönyvet írok bűnözők részére
 ha messze valahol érdeklődnek felőlem üdvözölje őket félre
 a
 szomorúsággal

1968

Az igazsághoz az is hozzátartozik hogy keresem amit elveszítettem

Az igazsághoz az is hozzátartozik hogy keresem amit
 elveszítettem
 háttal a napnak sarkon fordulok és látom a fák alatt
 a világoskék nadrágba öltözött lányt
 fekete szvetterben és gyönyörű sötét napszemüveggel
 hihetetlenül komoly buzgalommal tanul és feje fölött
 fizikakönyvébe sandítok és nem ismerem őt és rákiáltok
 ahogyan egy férfi a földön kiáltani képes

egy nőnek az a legszebb üdvözet amikor a saját nevét
hallja
és én azt mondom neki ave főnix
éledj lobbanj fel égj el szüless újjá minden nap
és megtelítődnek veled ezek a rettenetes papírlapok
lány aki a testek súlya alatt nyögdécselsz
és szenvedsz egy négyzetméteren egy newton erőtől
kimerít az általános tömegvonzás törvénye
a higanyszál és a milibar kémlelő szeme üldöz
mondd igaz-e Arkhimédész törvénye az álmokra
mondd a Boyle-Mariotte törvény szerelmesebbekké tesz-e
minket
mert elrabolták tőled a hanghullámok érzékelhetőségét
mert elvették tőled a hangmagasságot a hangerősséget a
hangszínt
én azt mondom neked szabadítsd ki a benned élő ismeretlen
tüzet
én minden poéták közül a legrégebb
a közlekedőedények törvényét kínálhatom fel neked csupán
a fény visszatükröződésének törvényeit
és annak a bokornak ágait amelyet Valerában aranyesőnek
neveznek

Az asszonyoktól nyugalmat nem nyerek

Az asszonyoktól nyugalmat nem nyerek
ezért ment az életem mindig rosszul
amikor jól megy rosszabbul megy
nagyon rosszul ment mindig
aki az enyém alig várja ki
hogy szétszakadt szívem röptére lásson
egy napon másképpen lesz
Sziszüphosz tengerparti testvér
Kalóz barátom
még nem veszítettünk el semmit
kezünk megmaradt csodával határos módon
véget nem érő dolgokra képes
én csak azt kérem lehessen használnom
beletartanom a tűzbe
sohasem volt még annyi asszony az utcán mint ma éjjel
nem akarok aludni világ kezdete készül

Azoknak akik az atomkeselyűvel ijesztegetnek

Azoknak akik az atomkeselyűvel ijesztegetnek
emlékeztetvén minket hogy a felszabadítási harcok

iszonyatos katasztrófát idézhetnek elő
én azt mondom itt van minden földi javam
három liternyi levegő tüdőkapacitás
fél évszázad szovjet bürokratizmus
és kétezer évnyi örökletes bűnök
következtetésképpen nincs sok veszteni valóm
háború urai ami engem illet
megnyomhatják már a gombokat

Még a legvadabb viharok közepette is

Még a legvadabb viharok közepette is
mindig úgy döntöttem hogy megvédem
a költészet méltóságát
Visszatérítem eredetéhez
Legyen vakító sokélú kés

Mi tagadás ezeket a kommunistákat

Mi tagadás ezeket a kommunistákat
a revizionizmus alaposan elcsúfította
Milyen szép volt például Gustavo
és most szinte reá sem lehet nézni
szó sincs róla hogy bármit is én találok ki
egyik-másik sarkon látható egy arcképe
amely a Mérida moziban tartandó nagygyűlést hirdeti meg
Nem is életkor dolga ez mert Salvador de la Plaza
vén korában is olyan mint a fölkelő nap
A méltóságról van szó
Maradjunk annyiban hogy az opportunizmus
elrútítja az UPA embereit
Viszont aki terrorista és beleváló fickó
és töprenlcedő és beleváló fickó és guevarista
és beleváló fickó és beleváló fickó és csak az emléke
szomorú
és douglista és még beleválőbb fickó nap nap után és aki
egyszer

ilyen
és efféle elképesztő izgalom most azonnyomban
és aki fáradhatatlanul ismétlgeti
ha a hegyek elfoglalják a városokat
a nagyvilág kicsinyke lesz a szépség számára.

Ebben a végsőkig megalázott országban

Ebben a végsőkig megalázott országban
Ahol odakínálom magam a megkövezésnek
Ahol húsdarabokat tépek ki az életből
Ebben az országban ahol több költő követi egymást
mint négyzetkilométer
Ahol én vagyok aki a visszfények serblije
mellé vizek
Ahol nincs sorsom
Ebben az országban ahol eltűnők
Ahol örökre kitörlöm magam
Ahol másnap elfelednek
mert ezeket az áldott verseket mormogom
Ebben az országban ahol senkinek sem engedem meg
hogy továbbvigye nevemet
nem érdekel miféle jelek mutatkoznak az égen
Ahol a nekem rendelt biográfusra
ujjal mutatok és ráüvöltök
kotródják a frászkarikába ahol a történet elporlad
és riszálja csontvázát övele együtt
meglátjátok majdan feleim
Ahol mindazonáltal viharosan
ünneplem magamat a föld alatt
Ebben az országban ahol mindig külön voltam
rosszul égő tűzvész váratlan röppentyű

Költői mesterség

Becsültnivaló a költő útja a földön
de nem azé aki mutatóujját az ajkára teszi
hanem a szabadság és a felfordulás
dühében és világosságában járóé
mert nem lehetünk boldogak
amikor lélegzetet veszünk
a boldogtalanok falkája közepette
agresszíven kell élni
visszakövetelni a köszörűkövet
addigra amikor az idő
a fenevad órája és a kések gyönyörű dáridója lesz

Forró tél

Óvakodj szépen a tüzelő vadtól
térj ki amikor meztelenül csörtet

késsel fogai között
bőgve szerelemért nyüszítve
a téli római utcákon
Ha meg tudod fékezni szidd össze
de ne várj tőle logikus választ
a vadállat nem fontolgat nem mérlegel semmit
szíve ugrásra készül vas-keményen
Vigyázz hát nagyon tetszel nekem
Vágyaimat mindig csőre töltve hordom magammal

Róma, 973 január 10.

Ez a cigarettacsikk
Ez a kevéske nescafé
Ez a cseresznyés joghurt
Ezek a megszámlolt sószemcsék
Ez a maréknyi
Ezek a kamillavirágok
Ezek a rizsszemek
Ez a tejbedara adag
Ez a két ujjnyi olívaolaj
Ez a szelet száraz kenyér
Ez a parmezáNDARAB
Ez a rózsa az Aniene vizén
Ez a hörgő köhögés
Ez a csontig hasogató hideg
Ez a tegnap esti bujálkodás
a római kurva bűne miatt
Ezek a bicskák

Dry Sac

Szeretnék
hason csúszni az idő ellenében
Remegni Szamarkand
mesés palotáinak termeiben
A vérfertőző tébolyult parázna Ninivébe jutni
és ledönteni valakit trónjáról

Égrenéző Antonio Római énekeiből

XII.

Akkor én éppen
Róma turistanegyedében voltam egy német bárban
egy sörívő leányzóval és belemerülve
a végetnemérő locsogásba egy másik
venezuelai ösztöndíjas nővel aki egyszer csak
azt a sületlenséget találta fel nekem
hogy „a mi népeink problémája
Európából tisztábban látható” ám
két szeme két kiürült sörösüveg volt
és ezért az utolsó kortyokat
messze onnan és egyedül hörpintettem fel a Trastéveren

XIII.

Római barátnőm meghívott magához
hogy egyek egy ő készítette pizzát
Útközben megkérdezte
hogy maoista vagyok-e
erre a szenvedélyről beszéltem neki
Simon Rodríguez értelmezése szerint
meg a javíthatatlan orosz kurválkodásról
meg az újságokban megjelent hírről
miszerint egy mennyei miniszter deklarálta
„úgy látszik, Kína és az USA
kapcsolatai feszültekké válnak”
mikor a nyomorult jenki pilóták
lerombolták Hanoiban az Élet házát
barátnőmet lakása ajtajánál hagyva eljöttem
evés nélkül cigarettával és köddel
és szitkozódva és azt gondolva venezuelaiul
hogy a proletár internacionalizmus
számárfarok
és reumával mindenféle egyéb nyomorúságra

Fogyasztói társadalom

Egyebek közt szerelmednek felkínálják
hogy elsőként érkezik meg New Yorkba
Ajándékkul egy Citroen G.S.-t kap
Ha már érted dühöngj féktelenül
A véget sosem érő átkozott mesének
egyszer mennydörgéssel kell véget érnie
Ne feledd annyiszor mondom: az ajtók
arra szolgálnak hogy becsapják őket az orrunk előtt

A bosszúálló

Minden ügyben halálos ellenségem
megkereslek hogy
elrendezzük ezt a régi dolgot
Se pisztolyom se késem se botom
görbe kés nélkül kereslek
Amikor rádtalálok szavaim
tengerre hulló esőcseppek lesznek
A bércek ormán csend ül
Bekerítlek és megöllek
minden dolgok fuvallatával
Belőled nem marad füstöcske se

Nyári napforduló

Az emberek fecsegnek-locsognak
az emberek telibeszélnék téged keserűségükkel
az emberek azzal töltik életüket hogy folyvást mondogatják
hogy a gerilla meg a költészet elvesztettük a háborút
A szegény emberek egyetlen valamire való álom nélkül
De én azt mondom és szájamat
a pokol legutolsó bugyrában kell befognotok
a költészet karmait mereszti és megláttok majd
mindannyiunkat
és nem éppen almákkal a kezünkben

Szüntelenül

Napom sodrában mentem a piacra
rólad kérdezgettem a zöldségeket
és nem értettem a dolgot
és zavarba jöttem és semmire se mentem
Azután az árvácskát faggattam
a kakukkfű ágait a narancsokat
senki sem tudott felőled
Talán az ugródeszkák fölött mondtam magamnak
Talán a víz mélyében mondtam magamnak
Telistele volt lányokkal
neved kiáltottam csak azért is mert aki kiált
mert sohasem tudni és a lányok elrepültek
választalanul a szirének vadászának dalára

Szomorú tudomány

Bizonyos venezuelai közgazdászok
agyukat hasogatva
a bruttó nemzeti késztermékről beszélnek
Ezek a szegény recsegő fahangú ördögök
egyszer s mindenkorra
az okos gyarmatosító késztermékről beszélhetnének
és kitanulhatnák a fölszabadítást

Jób

Ne bízz abban aki feléd megy
agyvelejével a nyelve hegyén
Azt mondom neked a naprendszernek 17 bolygója van
és a föld biztosan helyezkedik el a mindenség közepében
és az úr pangó étterrel van kitöltve
a nap hajnalban kél
és a földi láthatár útnak ered
az égre függeszkedő félelem alatt
ne szakítsd hát félbe
se az üres szót se a részeg tudományát
Ám azt is mondom neked
szeress engem vagy törülj ki az élet könyvéből

Szép nappal és éjjel

Válaszd ki a szüleidnek alkalmas időt
Simogasd meg hajukat
Arcukat érintsd meg lágyan
(Parasztok végül is tartózkodóak
és bizonyos dolgokról nem beszélnek)
Hívd meg őket egy nagy pohár forró italra
Dry Sac a kulcs a zárhoz
A vígság közepette
kérdézd meg tőlük
Milyen volt a szerelmes éj
amikor téged világra bújni készítettek
Hogyan néztek egymásra
Hogyan fogták meg egymás kezét
Vágott-e fintort anyád
Ki mondta először
„nagyon szeretlek”
Kérdezz makacsul
Hullt-e zápor a földre
Cinkből volt-e a tető

Kukorékoltak-e kakasok az udvaron
Kimentek-e utána a házból
és fölnéztek-e az égre és előjeleket láttak-e
Kérdezd meg valeraiul
Énekeltek-e bölcsődalokat
és ha igen Milyeneket szereztek
Kérdezd meg tőlük ami csak eszedbe jut
Mindent tudni akarok
Meg kell szabadulnom ezektől a szögektől
Le kell szállnom erről a fáról

Ritornell

Ma gyönyörűeknek ébredtek az asszonyok
gyönyörűeknek ébredtek az asszonyok ma
Ma a péntek szépsége virradt fel
és ettől én egészen bolond vagyok ma
mert minden gyönyörű asszony közül
szerelmeskedni a legszebbel fogok ma

A dolgok jól és rosszul mennek vén Empedoklész

A szép átkozott szépséges asszonyok
elárasztják ezt a kegyetlen hitvány várost
És csak ezért mondom
megvetem az íróasztalokat és a névjegyeket
melyek a hivatalokba való be és kijárást biztosítják
és inkább az asszonyokkal teli utcát járom
hogy üdvözöljem őket testüket dicsérjem
Én aki árnyékom betűit olvastam a házfalakon
és nem vagyok se apja se anyja semmilyen filozófiai
iskolának
elengedem magam és nevetek és énekelek

Az utópisták kalapácsa

A szocializmus nem létezik
mégis messzire száll messzire száll
A kapitalizmus igen
és végezni kell vele

Átvirrasztott éj

Utitérképeket és messzi leveleket nézegettem
azután tűzifával indulok a szabad ég alá
Nem vállalom felelősséget
arcom maradványáért
A füstön keresztül nézek fölfelé
és látom az égen a szomszéd máglya
pattogó hangjain felszállt holdat
Az odafent függő
észreveszi hogy ő fáradtabb mint én
és sajnálkozva világít emlékeimnek
a szokásosnál is tekervényesebb útjára
Vagyok a fenevad aki vagyok
és átvészelem az éjt elbukdácsolva
hegesedő sebekkel
az új napokig
Visszatérek a harc színhelyére
és azt mondom magamban
nincs végítélet

Jobb-baleset

Végül nevüksincs nyelveken beszélek
Egy végtelen asszony kísértetével
Ő megérti szavam és én eltűnök

Készült 500 példányban

**Ez a
431
példány**

**ISBN 963 650 181 5
ISSN 0866 – 4420**

Felelős kiadó a fordító

Felelős szerkesztő Tabák András

**950317 Tótfalusi Tannyomda, Budapest
Felelős vezető Nagy Lajos igazgató**

Terjeszti a Könyvtárellátó Vállalat
Megvásárolható az V. Honvéd u. 5., V. Mérleg u. 6.,
VI. Andrássy út 45., VII. Rákóczi út 14–16., XIII. Szent István krt. 26.
és a XIII. Váci út 19. szám alatti budapesti könyvesboltokban.
